

**CENTRALE RAAD VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN**

NATIONALE ARBEIDSRAAD

CRB 2005-905 DEF
CCR 10

ADVIES Nr. 1.527

Gemeenschappelijke Raadszitting van woensdag 31 augustus 2005

Gezamenlijk advies van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad
over het nationaal hervormingsprogramma

X X X

ADVIES OVER HET NATIONAAL HERVORMINGSPROGRAMMA

INLEIDING

Bij brief dd. 24 juni 2005 heeft de heer W. Gabriëls, voorzitter van het directiecomité van de fod Kanselarij van de Eerste minister en secretaris van het Overlegcomité federale staat-gewestengemeenschappen, het advies ingewonnen van de Nationale Arbeidsraad, de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling over de opstelling van het nationaal hervormingsprogramma dat België moet aannemen om de Europese geïntegreerde richtsnoeren concreet ten uitvoer te leggen.

De raden worden geraadpleegd in het licht van de veranderingen in het besluitvormingsproces van de strategie van Lissabon die overeenkomstig de conclusies van de Europese Raad van Brussel van 22 en 23 maart 2005 werden doorgevoerd; in de conclusies van het voorzitterschap staat te lezen dat *"naast de regeringen, alle andere betrokken actoren – parlementen, regionale en lokale overheden, sociale partners en civiele samenleving – een eigen inbreng moeten hebben in de strategie en actief de doelstellingen daarvan helpen verwezenlijken"*.

De geïntegreerde richtsnoeren vormen een van de grondslagen van de tijdens de voorjaarsstop van dit jaar herziene strategie van Lissabon. Ze omvatten de grote richtsnoeren voor het economisch beleid (GREB's) en de werkgelegenheidsnoeren (WGR). De GREB's bestaan op hun beurt uit twee delen : enerzijds, het macro-economische beleid en, anderzijds, het micro-economische beleid. Zo nodig hebben ze betrekking op het werkgelegenheidsbeleid, voor zover er rechtstreekse interactie is met het macro- en/of micro-economische beleid.

Ondanks het strikte tijdschema voor de goedkeuring van het nationale hervormingsprogramma zijn de raden verheugd over het initiatief van de regering om de sociale gesprekspartners te raadplegen over een dermate fundamenteel onderwerp. Zoals in het advies wordt aangegeven, herinneren de raden aan de expertise die ze hebben verworven inzake het beheer van de Europese dossiers en wijzen ze erop dat ze op diverse overlegniveaus betrokken zijn bij werkzaamheden in het kader van de tenuitvoerlegging van de strategie van Lissabon.

Wanneer het voorstel van nationaal hervormingsprogramma in september of oktober van dit jaar gepubliceerd zal zijn, en alvorens het formeel is goedgekeurd, willen de raden dan ook de mogelijkheid hebben een advies terzake uit te brengen.

PRINCIPES VAN DE NIEUWE STRATEGIE VAN LISSABON

De tussentijdse evaluatie van de strategie in maart 2005 heeft tot de conclusie geleid dat de doelstellingen voortaan doelgerichter moeten zijn en dat alle actoren van het nationale niveau bij het politieke debat moeten worden betrokken.

De Europese Raad heeft tijdens de voorjaarsbijeenkomst 2005 en tijdens de Europese top van juni 2005 *twee prioriteiten* vooropgesteld voor de verwezenlijking van de doelstellingen van de strategie van Lissabon, t.w. groei en werkgelegenheid. De andere aspecten van de oorspronkelijke strategie – nl. de sociale agenda en het leefmilieu – worden niet over het hoofd gezien, maar de klemtoon wordt duidelijk op de twee genoemde prioriteiten gelegd.

De raden zijn ermeê ingenomen dat de herziening van de strategie van Lissabon tot een *vereenvoudiging* leidt van de teksten die volgens het oude coördinatieproces moesten worden opgesteld (Luxemburg, Cardiff, GREB's, enz.). De geïntegreerde richtsnoeren vormen een van de essentiële instrumenten van deze rationalisatie. De grote richtsnoeren voor het economisch beleid (GREB's) en de werkgelegenheidsrichtsnoeren (WGR) worden in een enkele nota samengevoegd, maar beide delen behouden vanuit juridisch oogpunt een verschillend statuut en moeten, na de algemene goedkeuring ervan door de Europese Raad, afzonderlijk formeel worden goedgekeurd door resp. de Raad ECOFIN en de raad EPSCO.

Ten slotte hebben de lidstaten in de nieuwe strategie een *grotere eigen inbreng* en worden ze sterker geresponsabiliseerd. De Europese Commissie, van haar kant, zal eerder een aanmoedigende rol spelen. De bedoeling is dat er minder administratie en meer beleid aan te pas komen. Deze eigen nationale inbreng impliceert de volle medewerking van alle betrokken actoren. De raden zijn verheugd over deze nieuwe aanpak, die het belang aantoonst om de sociale gesprekspartners concreet te betrekken bij de materies die van oudsher tot hun bevoegdheid behoren of in het sociaal overleg kaderen. De raden herinneren er echter aan dat de Europese Commissie, om te vermijden dat de strategie van Lissabon zou verwateren, er streng op moet toezien dat de tenuitvoerlegging op nationaal niveau verenigbaar is met de geïntegreerde richtsnoeren. Ze moet ook de algehele samenhang van het proces op Europees niveau waarborgen.

Het sociaal overleg is beslist een van de belangrijkste kenmerken van het Belgisch sociaal model en de sociale gesprekspartners op alle niveaus spelen een uiterst belangrijke rol in de vaststelling en tenuitvoerlegging van het sociaal-economische beleid in België en in het beheer van de Europese dossiers. De NAR wordt nauw betrokken bij de werkzaamheden van het Comité voor Sociale Bescherming en het Comité voor de Werkgelegenheid, via regelmatige contacten met de Belgische vertegenwoordigers bij deze comités en met de vertegenwoordigers van de betrokken ministerkabinetten. Ook de CRB onderhoudt regelmatige contacten en organiseert hoorzittingen met de Belgische vertegenwoordigers bij het Comité voor Economische Politiek en het Economisch en Financieel Comité. De raden zijn ingenomen met deze samenwerkingsverbanden. Ze nodigen de beleidsinstanties uit om de samenwerking tussen de economische, sociale en milieufilières te intensifiëren, wat moet leiden tot een coherenter benadering van de Lissabon-strategie. Voor de volgende jaargangen van het nationaal hervormingsprogramma is de CRB van plan een werkprogramma op te stellen waardoor hij, voor de materies die tot zijn bevoegdheid behoren, over de middelen zal beschikken om ten volle deel te nemen aan de verschillende fasen van de procedure voor de opstelling en evaluatie van dat programma. Hiertoe vraagt hij de fod Economie om zijn medewerking.

STRUCTUUR VAN HET NATIONAAL HERVORMINGSPROGRAMMA (NHP)

Uit de richtsnoeren kiezen de lidstaten de belangrijkste prioriteiten – waarbij ze verwijzen naar de vorige specifieke nationale aanbevelingen – en gaan ze verbintenissen aan voor de volgende drie jaar. Hier toe stellen ze hun nationale hervormingsprogramma's op (NHP's) en delen ze dat programma uiterlijk 15 oktober aan de Europese Commissie mee.

In de inleiding tot het NHP zullen de coherentie en de synergieën tussen de hervormingen tot uiting moeten komen. Daarin zal ook elke geïntegreerde richtsnoer kort worden onderzocht. Uit deze geïntegreerde richtsnoeren zullen daarna de prioriteiten worden bepaald en verantwoord. Ten slotte zal in de inleiding ook de rol van het NHP worden verklaard binnen de nationale context en zal ook de rol van de verschillende belanghebbende partijen op alle niveaus, waaronder de sociale gesprekspartners, worden uiteengezet.

De drie daaropvolgende delen (macro-economisch beleid, micro-economisch beleid, werkgelegenheid) gaan uitvoerig in op de in de inleiding vastgestelde prioriteiten, zetten de redenen voor de keuze van deze prioriteiten uiteen, bepalen de doelstellingen en beschrijven de gemaakte vorderingen. Ook de fondsen die hiervoor worden aangesproken, met inbegrip van de Europese fondsen, moeten in deze drie delen worden vermeld. Deze uitgaven zullen aan het stabiliteitsprogramma worden gekoppeld.

Deel 1 omschrijft het macro-economische beleid en geeft een samenvatting van de geplande acties in het stabiliteitsprogramma, dat in dezelfde periode zal worden voorgesteld maar een afzonderlijk document blijft. Deel 2 omschrijft het micro-economische beleid en vervangt de Cardiff-verslagen. Deel 3 beschrijft het werkgelegenheidsbeleid en vervangt het NAP voor de werkgelegenheid.

Voorts pleiten de raden voor een grote leesbaarheid, zichtbaarheid en verspreiding van dit document, dat de komende jaren de belangrijkste economische en sociale beleidsmaatregelen van ons land zal bepalen. Ze zijn van oordeel dat er voor elke prioriteit becijferde doelstellingen moeten worden vastgesteld, om jaar na jaar een evaluatie te kunnen uitvoeren en de resultaten met de Europese partners te kunnen vergelijken.

De raden merken op dat de geïntegreerde richtsnoeren aan de lidstaten voldoende beoordelingsmarge bieden om hun prioriteiten zo goed mogelijk toe te spitsen op hun hervormingsbehoeften. Wars van het nationale beleid worden de beleidsactoren, de sociale gesprekspartners en de economische organisaties echter ook op regionaal of lokaal vlak geconfronteerd met de groei- en werkgelegenheidsproblematiek en nemen zij daar concrete initiatieven.

WELKE PRIORITEITEN MOETEN IN HET NATIONAAL HERVORMINGSPROGRAMMA VAN BELGIE WORDEN OPGENOMEN ?

Zoals hierboven al werd aangegeven, is de opstelling van het NHP een voornamelijk politieke opdracht en behoren de materies die onder de strategie vallen nog altijd tot de bevoegdheid van de lidstaten.

Benadering van de raden

Volgens de raden mag de strategie niet op groei en werkgelegenheid worden toegespitst ten koste van de andere doelstellingen van de strategie, m.n. op sociaal en milieugebied. Voorts moet het transversale karakter van dergelijke dimensie worden gewaarborgd. Afgezien van het terrein dat de geïntegreerde richtsnoeren bestrijken, moet het NHP van België ook worden opengesteld voor andere aspecten van de strategie van Lissabon en moet het erop toezien dat de verschillende onderdelen van de strategie, t.w. economische groei, werkgelegenheid en sociale samenhang en duurzaamheid van het leefmilieu, met elkaar in balans blijven. Het is noodzakelijk het geheel van doelstellingen van de strategie in evenwicht te houden en daarbij ook enig realisme te bewaren, door op elk van deze gebieden prioriteiten vast te stellen. De macro-economische coördinatie op Europees niveau en de dosering van de macro-economische beleidsgebieden (begrotingsbeleid, monetair beleid en inkomensbeleid) moeten de lasten van de bijstellingen die door de strategie van Lissabon noodzakelijk worden gemaakt, dan ook op een optimale en evenwichtige manier dragen. De structurele hervormingen moeten worden voortgezet en daarbij moet steeds worden gestreefd naar een evenwichtige strategie, die de synergieën tussen de verschillende onderdelen ervan mogelijk maakt. Gelet op de huidige futloze economische toestand in Europa en in België is deze totaalaanpak kennelijk noodzakelijk om de doelstellingen inzake economische groei en werkgelegenheid te kunnen bereiken.

Aanbevelingen van de Commissie

De Commissie vraagt aan de lidstaten om bij de bepaling van hun prioriteiten niet de aanbevelingen over het hoofd te zien die hun onlangs door de Europese instellingen werden gegeven. Voor België zijn die aanbevelingen terug te vinden in de GREB's van 2003-2005 en in de werkgelegenheidsaanbevelingen 2005-2008.

Ter herinnering : in deze GREB's van 2003 vragen de Europese instanties aan België om drie uitdagingen op te nemen, door zeven aanbevelingen concreet in de praktijk te brengen.

Eerste uitdaging : De budgettaire aanpassing voortzetten met het oog op de vergrijzing

- 1. Ervoor zorgen dat de schuldquote tegen een bevredigend tempo blijft dalen, door hoge primaire overschotten te handhaven.*
- 2. De reële uitgavenstijging van Entiteit I (federale overheid en sociale zekerheid) beperken tot 1,5% en ontvangsten die voortvloeien uit een economische groei die hoger zou uitvallen dan verwacht prioritair besteden aan de verbetering van de begrotingssituatie.*
- 3. De bestaande strategie om zich voor te bereiden op de budgettaire gevolgen van de vergrijzing versterken, in het bijzonder door de overheidsschuld te verminderen, meer aandacht te besteden aan de lage effectieve pensioenleeftijd, de hervorming van de pensioenstelsels voort te zetten en meer inspanningen te leveren om het Zilverfonds te financieren.*

Tweede uitdaging : De lage participatie- en werkgelegenheidsgraden, in het bijzonder van oudere werknemers en vrouwen, verhogen en werken aantrekkelijker maken.

Naast de tenuitvoerlegging van alle werkgelegenheidsaanbevelingen (EWS) wordt aan België in het bijzonder de raad gegeven om :

4. *De maatregelen tot uitstel van de pensionering verder te versterken, in het bijzonder door een combinatie van afschaffing van stimulansen voor vervroegde pensionering en betere preventie en activeringsmaatregelen voor oudere werknemers.*
5. *De inspanningen om arbeid lonend te maken voort te zetten, door de belangrijkste verstoringen van de arbeidsprijken op te heffen welke voortvloeien uit de wisselwerking tussen de belasting- en uitkeringsstelsels.*

Derde uitdaging : de concurrentie in bepaalde dienstensectoren bevorderen

6. *Maatregelen nemen om de concurrentie in de netwerkindustrieën en de lokale diensten te verhogen.*
7. *De overheidsadministratie in het kader van de lopende hervorming verbeteren en de administratieve lasten voor de bedrijven verder verlichten.*

Wat de werkgelegenheid betreft, werd in de aanbevelingen aan België van 2004 aangedrongen op de onderstaande prioriteiten:

• Het aanpassingsvermogen van werknemers en ondernemingen verbeteren

- *beter anticiperen op en begeleiden van herstructureringen van ondernemingen, met name bij collectieve ontslagen,*
- *de indirecte arbeidskosten verder terugdringen, in het bijzonder voor de laagbetaalden, met inachtneming van de consolidering van de begroting,*
- *de samenwerking tussen regionale arbeidsbemiddelingsdiensten verbeteren om mobiliteit tussen regio's te stimuleren.*

• Meer mensen ertoe bewegen de arbeidsmarkt op te gaan en betaald werk tot een reële mogelijkheid voor iedereen maken

- *belasting- en uitkeringsstelsels herzien om nog bestaande werkloosheidsvallen weg te nemen en passende prikkels te bieden voor het zoeken van werk, door de voorwaarden voor het in aanmerking komen voor uitkeringen aan te passen,*
- *meer werkloze volwassenen, kansarme jongeren en immigranten betrekken bij de maatregelen die de arbeidsbemiddelingsdiensten beheren,*
- *een brede strategie voor actief ouder worden bepalen, toegang tot bij- en nascholing, bevordering van flexibele regelingen op het werk en ook oudere werklozen serieus aan werk proberen te helpen met inbegrip van een resolute afbouw van regelingen voor vervroegde uittreding.*

- ***Meer en doelmatiger investeren in menselijk kapitaal en levenslang leren***
 - *actie ondernemen om het aantal vroegtijdige schoolverlaters terug te dringen,*
 - *controle op recente intersectorale overeenkomsten betreffende het verhogen van de deelname van werknemers aan opleidingen, met speciale aandacht voor laagopgeleiden.*

IMPLICATIE EN INITIATIEVEN VAN DE SOCIALE GESPREKSPARTNERS BIJ DE VERWEZENLIJ- KING VAN DE LISSABON-DOELSTELLINGEN

Op Belgisch niveau volgen de sociale gesprekspartners op permanente basis de tenuitvoerlegging van de strategie van Lissabon op.

Werkzaamheden van de CRB

De Belgische wet ter bevordering van de werkgelegenheid en ter vrijwaring van het concurrentievermogen omvat twee pijlers ten dienste van één doelstelling, nl. de groei van de werkgelegenheid. De eerste pijler heeft tot doel de loonontwikkeling op macro-economisch niveau binnen de perken te houden. De tweede pijler heeft betrekking op de structurele aspecten van het concurrentievermogen en van de werkgelegenheid. De wet schrijft immers een evaluatie voor – die zo nodig wordt gevolgd door aanbevelingen – van de werking van de arbeidsmarkt, van de innovatieprocessen, van de financieringsstructuren van de economie, van de determinanten van de productiviteit, van de opleidings- en onderwijsstructuren en van de wijzigingen in de organisatie en ontwikkeling van de ondernemingen. Aldus was het de wens van de sociale gesprekspartners dat de structuur van het technisch verslag over de maximale beschikbare marges voor de loonkostenontwikkeling, die zij in gezamenlijk overleg vaststellen, in overeenstemming zou zijn met de verschillende krachtlijnen van het Europese economische beleid. Dankzij deze structuur kan de bijdrage van België tot de tenuitvoerlegging van de Europese strategie ook worden beoordeeld.

Dit technisch verslag is een van de belangrijkste referentiepunten van het interprofessioneel onderhandelingsproces. In dit opzicht herinneren de raden eraan dat de loonvorming, die in de geïntegreerde richtsnoeren aan bod komt, een nationale bevoegdheid is. Bovendien erkent het Verdrag de autonomie van de sociale partners, die in een aantal landen, waaronder België, zelf verantwoordelijk zijn voor de loononderhandelingen.

Voorts wordt onderstreept dat de onderhandelaars van het ontwerp van interprofessioneel akkoord (2005-2006) een aantal thema's hebben behandeld die in ruime mate aansluiten bij de sociaal-economische prioriteiten die de beleidsinstanties en de sociaal-economische organisaties van België zouden moeten vooropstellen en die in overeenstemming zijn met de doelstellingen van Lissabon. Zo wordt binnen de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, daarin ondersteund door een universitair centrum, thans bv. een grondig onderzoek gewijd aan O&O en innovatie en, meer in het algemeen, aan het structurele concurrentievermogen van België. De bedoeling is een gemeenschappelijke diagnose te ontwikkelen en werkbare aanbevelingen over het nationale innovatiesysteem uit te brengen. Het doel hiervan is, enerzijds, een meting te verrichten van de structurele hervormingsinspanningen die België moet leveren en, anderzijds, de determinanten van zo'n hervorming te bepalen. De mate waarin ons economisch weefsel de groei- en werkgelegenheidsuitdagingen voor de komende jaren kan opnemen, hangt af van de snelheid waarmee het zich aan de nieuwe technologische ontwikkelingen aanpast. De CRB heeft ook van de federale minister van Wetenschapsbeleid een adviesvraag ontvangen over de in Barcelona vastgestelde O&O-doelstelling (3% van het bbp tegen 2010) in het kader van de strategie van Lissabon.

Een ander belangrijk ondersteuningspunt in de opvolging van de strategie van Lissabon is de instelling van een cel Opvolging van de Europese actualiteit binnen de CRB. Met de medewerking van een universitair centrum kunnen de sociale gesprekspartners in deze cel de dossiers selecteren die stof kunnen leveren tot reflectie en kunnen ze voeling houden met de belangrijkste ontwikkelingen op het vlak van de genoemde strategie. De cel ontwikkelt een netwerk van samenwerkingsverbanden met tal van Belgische vertegenwoordigers binnen Europese instanties, of het nu gaat om instellingen waar beleidsbeslissingen worden genomen of om adviesorganen.

Zo worden in de CRB regelmatig hoorzittingen georganiseerd met de Belgische vertegenwoordiging bij de Europese Unie en met de Belgische vertegenwoordigers bij het Comité voor Economische Politiek en bij het Economisch en Financieel Comité. In het kader van de opstelling van de GREB's en van de aanbevelingen voor het economische beleid aan België werd over de beleidsopties van de sociale gesprekspartners een debat gehouden met de Belgische vertegenwoordigers bij het Economisch en Financieel Comité en bij het Comité voor Economische Politiek. Deze dialoog draagt mee bij tot de geleidelijke ontwikkeling van een gemeenschappelijke diagnose van de sociaal-economische toestand van België in de context van de Europese integratie. Onlangs nog werd, in het kader van de vaststelling van de geïntegreerde richtsnoeren, het tijdens de Europese Raadszitting van 16 en 17 juni aangenomen Belgische standpunt voorgesteld en besproken met de sociale gesprekspartners van de CRB.

In 2002 heeft de CRB in het kader van de strategie van Lissabon een beroep gedaan op de expertise van het Federaal Planbureau voor het onderzoek van sociaal-economische thema's die meer bepaald verband houden met de netwerkondernemingen. Sindsdien vormt deze bijdrage een nuttige basis voor de werkzaamheden van de CRB en stelt ze de raad in staat zijn eigen bijdrage formeel vorm te geven, bv. in het vooruitzicht van de voorjaarsbijeenkomsten van de Europese Raad, die sinds de lancering van de strategie van Lissabon plaatsvinden, of voor de opstelling van zijn eigen technisch verslag. Deze samenwerking is in juni 2005 uitgemond in een internationaal colloquium met als thema "De Lissabon-strategie : motor achter de markthervormingen in netwerkindustrieën". Het Economisch en Sociaal Comité van de Europese Unie heeft ook aan dit initiatief deelgenomen. Dit colloquium had tot doel de balans op te maken van de sociaal-economische impact van deze hervormingen op de netwerkindustrieën en op de Europese en Belgische economie in haar geheel. In tweede instantie was het de bedoeling om tijdens de debatten de vinger te leggen op de specifieke ontwikkelingen, zowel in België als bij onze belangrijkste Europese partners, van de hervorming van de markt van netwerkindustrieën voor de elektriciteitssector, de spoorwegen en de postdiensten. Uitgaande van het kader dat wordt gecreëerd door de Europese impulsen is gebleken dat de voordelen en de sociaal-economische impact die van deze geplande hervormingen zowel in globo als op sectorieel niveau worden verwacht, in hoge mate afhangen van de omkadering van de markten en van de transversale of sectoriële reguleringsvormen die tot stand worden gebracht. De sprekers die werden uitgenodigd om stof te leveren voor een debat vertegenwoordigden een groot gedeelte van de bij deze problematiek betrokken actoren : de Europese Commissie, leden van het EESC, de Belgische regering, de vakbonden, werkgeversvertegenwoordigers, Europese universiteitsdeskundigen, het Europese spoorwegenagentschap, de Belgische reguleringsautoriteiten, de Post, de NMBS enz. De sociale gesprekspartners hebben besloten dieper op deze thematiek in te gaan.

Voorts hebben de sociale gesprekspartners ook de gelegenheid gehad om in een aantal adviezen t.a.v. de beleidsbepalers een aantal krachtlijnen mee te delen die de basis vormen van hun visie op de onderlinge afstemming tussen de drie dimensies van duurzame ontwikkeling.

Op milieuvlak hebben de behandelde onderwerpen, afgezien van een groot aantal adviezen over de productnormen, o.a. betrekking op de studie van Econotec en Vito betreffende de hypothesen voor de berekening van de toekomstige broeikasgasemissies in het vooruitzicht van de post 2012-onderhandelingen, het federale programma voor de vermindering van bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik en van biociden in België, de economische gevolgen van het Protocol van Kyoto voor België en het voorontwerp van federaal plan (2003-2005) inzake het productenbeleid en het leefmilieu.

Op het vlak van de mobiliteit werd m.n. een onderzoek gewijd aan de manier waarop de gegevens voor de databank betreffende de woon-werkverplaatsingen worden verzameld en aan de bijdragen van de werkgevers in de prijs van de jaartreinkaarten.

Op het vlak van duurzame ontwikkeling zelf hebben de CRB en de NAR adviezen uitgebracht over de evaluatie van het beleid inzake duurzame ontwikkeling in België, over de herziening van de Europese strategie inzake duurzame ontwikkeling, over de hoofdstukken mobiliteit, armoede en vergrijzing van het voorontwerp van federaal plan duurzame ontwikkeling 2004-2008 en over het plan voor de uitvoering van de wereldtop van Johannesburg inzake duurzame ontwikkeling.

Op het vlak van energie-efficiëntie heeft de CRB zich uitgesproken over het voorstel van Europese richtlijn betreffende energie-efficiëntie bij het eindgebruik en energiediensten. De huidige werkzaamheden van de raad hebben betrekking op energie-efficiëntie in de huisvestingssector in België.

Op het vlak van armoede en sociale uitsluiting hebben de CRB en de NAR zich uitgesproken over het tweede twejaarlijkse verslag "In dialoog", dat werd opgesteld door het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting.

Ten slotte heeft de Commissie voor de Mededinging van de CRB zich in haar advies van 4 juli 2005 in positieve zin uitgesproken over de wetsontwerpen tot wijziging van de wet tot bescherming van de economische mededinging, die in het verlengde van de modernisering van de Europese mededingingsregels moeten worden goedgekeurd. Er werden m.n. opmerkingen geformuleerd over de prerogatieven en de afstemming tussen de mededingingsautoriteiten en de sectoriële reguleringsautoriteiten.

De werkzaamheden van de NAR

De strategie van Lissabon vormt ook het onderwerp van een regelmatige follow-up in de NAR. Twee werkgroepen, die werden opgericht in de commissie Europa, zorgen dagelijks voor de follow-up van de werkzaamheden van het comité Werkgelegenheid, het comité Sociale Bescherming, de Raad Werkgelegenheid en Sociale Zaken alsook de Europese toppen. Deze follow-up wordt georganiseerd door regelmatige contacten met de Belgische vertegenwoordigers in die comités, met de vertegenwoordigers van de ministeriële kabinetten en de betrokken besturen alsook met de Belgische vertegenwoordigers in het COREPER. De werkgroepen vormen een soepel kader voor informele uitwisselingen tussen de organisaties en de vertegenwoordigers van het bestuur en de ministeriële kabinetten, met name wanneer het spoedeisend karakter van de Europese agenda dat vereist.

In het kader van die samenwerking levert de Raad al enkele jaren een bijdrage aan de opstelling van het NAP Werkgelegenheid en heeft hij de mogelijkheid zijn opmerkingen over het ontwerp van NAP te formuleren voordat het formeel wordt goedgekeurd door de regering.

In datzelfde kader heeft de Raad, in samenwerking met de bevoegde ministers, onlangs twee seminars georganiseerd over de evaluatie van de open coördinatiemethode (OCM), respectievelijk inzake pensioenen en sociale insluiting. Die seminars hebben het de Nationale Arbeidsraad mogelijk gemaakt zijn standpunt over de evaluatie van de OCM inzake de sociale processen aan de regering mee te delen op 16 juni 2005. De Raad heeft daarover uit eigen beweging advies uitgebracht, dankzij de contacten met het bestuur.

Daarnaast speelt de NAR ook een belangrijke rol in de concrete tenuitvoerlegging van de strategie van Lissabon, met name inzake sociale materies en werkgelegenheid. De NAR kan concreet een bijdrage leveren via adviezen aan de regering en het parlement over ontwerpen of voorstellen van regelgeving betreffende materies die tot zijn bevoegdheden behoren en die in de sfeer van de Europese strategie liggen. De adviezen van de NAR handelen over zeer diverse vraagstukken, vooral inzake individuele en collectieve arbeidsverhoudingen of sociale zekerheid.¹

Zijn bijdrage kan ook bestaan in het sluiten van collectieve arbeidsovereenkomsten die, zodra ze bij koninklijk besluit algemeen verbindend zijn verklaard, bindend zijn voor alle ondernemingen en alle werknemers van de privé-sector. Dankzij de mogelijkheid om collectieve arbeidsovereenkomsten te sluiten, kan de NAR Europese richtlijnen of de Europese kaderakkoorden die de Europese sociale partners autonoom hebben gesloten, direct omzetten. De NAR heeft bijvoorbeeld op 6 oktober 2004 de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 84 betreffende de rol van de werknemers in de Europese vennootschap gesloten.

Wat de inhoud van het beleid betreft, staan de Belgische sociale partners aan de basis van en/of zijn ze nauw betrokken bij diverse maatregelen die rechtstreeks in de sfeer liggen van de tenuitvoerlegging van de strategie van Lissabon met betrekking tot sociale zaken en werkgelegenheid :

- Inzake het beheer van de herstructureringen voorzagen de onderhandelingen tussen de sociale partners en de regering in het kader van een centraal akkoord 2005-2006 in de progressieve uitbreiding van het bevoegdheidsgebied van het Fonds voor sluiting van ondernemingen tot ondernemingen met 10 tot 19 werknemers, vervolgens 5 tot 9 werknemers. De uitbreiding tot de ondernemingen met 10 tot 19 werknemers zal gebeuren door middel van een wijziging in de wetgeving en zal tot stand moeten komen zonder dat de financiële lasten voor de ondernemingen worden verhoogd. De inwerkingtreding van de uitbreiding is vastgesteld op 1 juli 2005. Over die problematiek werd het advies van de sociale partners ingewonnen en de wet werd gepubliceerd. Bovendien zijn ze nauw betrokken bij de begeleidingscellen met het oog op de herinschakeling van werknemers die werden ontslagen na een herstructurering.

¹ Er kan met name worden gewezen op advies nr. 1.492 van 11.10.2004 betreffende de omzetting van richtlijn 2001/86/EG van de Raad van 8 oktober 2001 tot aanvulling van het statuut van de Europese vennootschap met betrekking tot de rol van de werknemers, advies nr. 1.499 van 21.12.2004 betreffende de vereenvoudiging en modernisering van de sociale administratie bij te houden door de werkgevers, advies nr. 1.508 van 24.03.2005 betreffende de omzetting van richtlijn 2002/14/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2002 tot vaststelling van een algemeen kader betreffende de informatie en de raadpleging van de werknemers in de Europese Gemeenschap, advies nr. 1.515 betreffende de evaluatie van het beleid inzake duurzame ontwikkeling.

- Bovendien wordt het beleid van de sociale partners met het oog op de integratie van de risicogroepen in het beroepsleven en het actief begeleiden en volgen van de werklozen voortgezet, door bij te dragen aan de financiering ervan via de storting van werkgeversbijdragen voor de sociale zekerheid. De sociale partners hebben zich ook beziggehouden met de verhoging van de laagste nettolonen.
- Met betrekking tot de arbeidsorganisatie hebben de onderhandelingen tussen de sociale partners ten grondslag gelegen aan een versoepeling van het stelsel van de overuren. De hervorming brengt het aantal mogelijke overuren van 65 uur op 130 uur en zorgt dus voor een grotere flexibiliteit. Over de concrete regels ervan kan, binnen de door de wet vastgestelde grenzen, worden onderhandeld op sectorniveau en, bij ontstentenis van een sectoraal akkoord, op ondernemingsniveau. Nieuwe fiscale bepalingen zullen overwerk en ploegenarbeid stimuleren. Bovendien wordt de laatste hand gelegd aan de omzetting van het Europees kaderakkoord over telewerk door middel van een collectieve arbeidsovereenkomst.
- Inzake kwaliteit van het werk heeft de NAR een brochure ter voorkoming van stress gepubliceerd.
- Wat de combinatie van beroeps- en gezinsleven betreft, evalueert de NAR op dit ogenblik het stelsel van tijdskrediet.
- Inzake de permanente scholing van de werknemers blijven de verbintenissen van kracht die de sociale partners hebben aangegaan in het kader van de nationale werkgelegenheidsconferentie van oktober 2003. Het betreft :
 - De besteding van 1,9 % van de loonmassa van de ondernemingen aan vorming (bevestiging van de verbintenissen die werden aangegaan in de laatste centrale akkoorden).
 - Elk jaar 60.000 werknemers meer betrekken in een vormingsinspanning om de Europese doelstelling te bereiken, namelijk dat tegen 2010 1 op de 2 werknemers in de loop van een jaar een vorming volgt of een opleiding krijgt.
 - Er wordt bijzondere aandacht besteed aan de diversiteit in het personeelsbestand. Daartoe hebben de sociale partners de sectoren en de ondernemingen verzocht de 0,10 % voor risicogroepen in het bijzonder te besteden aan oudere werknemers, laaggeschoolden, gehandicapten en allochtonen.
 - Die verhoogde inspanningen moeten ook de instroom in knelpuntberoepen vergemakkelijken en een nauwe samenwerking tussen de sectoren en de arbeidsbemiddelingsdiensten tot stand brengen. In 2004 moet aan 10.000 mensen een aangepaste opleiding worden gegeven.

De tenuitvoerlegging van de sectorale opleidingsstructuren (opleidingscentra en -fondsen) die paritair worden beheerd door de sociale partners en worden gefinancierd door de bijdragen van de ondernemingen aan de sector, is noodzakelijk voor de tenuitvoerlegging van die strategie. Er wordt thans een rapport voorbereid over de evaluatie van het actiekader voor de levenslange ontwikkeling van kennis en vaardigheden.

- Wat de administratieve vereenvoudiging betreft, zijn de NAR en meer in het algemeen de sociale partners op het niveau van de beheerscomités van de besturen van de sociale zekerheid nauw betrokken bij de implementering van de verschillende vormen van elektronische aangifte (DMFA, DIMONA, ASR). De Raden zijn ook betrokken bij de vereenvoudiging van de sociale balans.
- Ten slotte werd het advies van de sociale partners ingewonnen in het kader van het loopbaan-einde en hebben ze een rapport uitgebracht over de financiering van de sociale zekerheid.
